

Kithara on kitaran edeltäjä. Se on lyyrasoitin ja oli antiikin Kreikan tärkeimpiä soittimia.

Kitarasoittimet

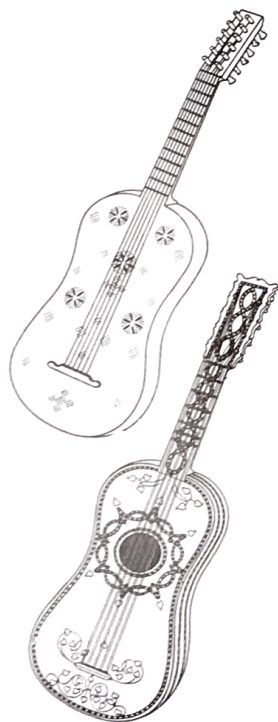
Klassinen kitara

Eräs suosituimmista soittimista on kitara. Kitarasta on monia muunnoksia, ja siitä on eri yhteyksissä tullut hyvin keskeinen soitin.

Nimi kitara tulee kreikan kielen sanasta *kithara*, ja luultavasti kitara kehittyi juuri siitä soittimesta. Kitaran alkuperästä ei olla täysin varmoja. Jotkin eeuropallaiset luuttusoittimet saattavat olla kitaran edeltäjiä. On kuitenkin varmaa, että kitarantapaisia soittimia tuli Eurooppaan arabivalloittajien mukana 600–700-luvuilla ja että meidän kitaramme kehittyi niistä.

Maa, jossa kitaraa on eniten käytetty ja jossa se sai erilaiset muotonsa, on Espanja. 1200-luvulla oli käytössä parikin kitaratyyppeä, mutta vähitellen muotoutui "guitarra espagnola" (espanjalainen kitara), josta tuli suosituin. Siinä oli vain neljä kieltä. Se levisi moniin maihin, ja 1500-luvulla se sai viidennen kielen.

Vihuela da mano oli viritetty kuin luuttu, ja siinä oli jo kuusi kieltä. *Da mano*, kädellä, tarkoitti että sitä soitettiin sormin. Vihuela de penoa, erästä unohdukseen jääneistä muunnoksista, soitettiin **plektralla**.

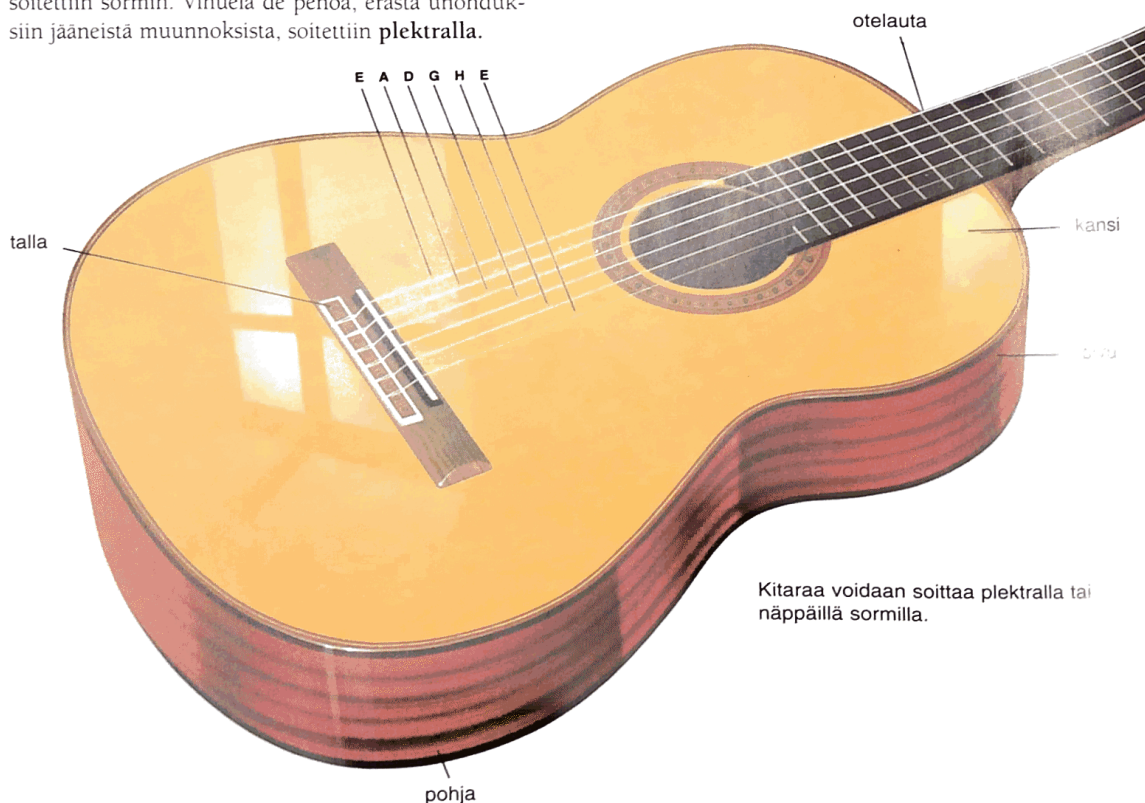
Vihuelaa (yllä) soitettiin hoveissa renessanssin aikana, kun taas chitarra battente oli käytössä 1700-luvun Italiassa.

Kitaran kulta-aika

Kitaran kulta-aika alkoi 1700-luvun lopulla Fernando Sorin ja Dionisio Aguadon musiikin myötä. Mutta jo 100 vuotta aikaisemmin Caspar Sanz oli antanut oman panoksensa Espanjan kitaraohjelmiston mestarteosten sarjaan.

Kitaran loistokaudella (joka kesti 1800-luvun puoliväliin) soittimeen lisättiin vielä *kuudes kieli*. Kaksoiskielten järjestelmä oli hylätty, ja tilalle tuli kuusi yksittäistä. Samoin kuin muiden tämän ajan soittimien myös kitaran soittotekniikkaa parannettiin, soittimen äänenvoimakkuutta lisättiin ja kitarasta tehtiin helpommin soitettava.

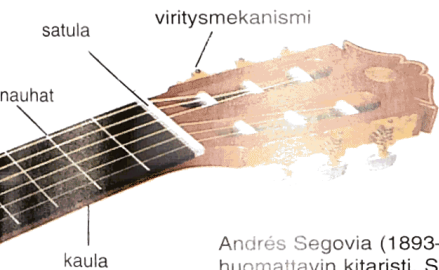
Moderni kitara oli lähes valmiiksi kehitetty vuoden 1820 paikkeilla. Mitaan merkittävää ei soittimelle tämän jälkeen tapahtunut ennen kuin 1946. Silloin nailonkielet korvasivat suonikielet, ja näin kitara

Kitaraa voidaan soittaa plektralla tai näppäillä sormilla.

pysyi helpommin eräänlaisessa vireessä. Toinen tärkeä uudistus oli ruotsalaisen Georg Bolinin ansiota: hän rakensi sävelpöydän, joka vahvistaa ääntä muuttamatta sointia (käytetään vain soitettaessa konserttimusiikkia akustisella kitaralla).

Nykyaikaisen kitaran historia alkaa Francisco Tárregasta (1852–1909), mutta se että kitaraa arvostetaan meidän aikamme konserttisoittimena on Andrés Segovia (1893–1987) ansiota. Koko aikuisikänsä ajan hän konserttoi jatkuvasti ympäri maailmaa, hän innosti aikamme säveltäjiä luomaan musiikkia tälle soittimelle, ja ennen kaikkea hän on laajentanut ja rikastuttanut ohjelmistoa. Soitin, josta tässä puhumme, on siis **akustinen kitara**, jonka ääntä ei ole vahvistettu.

Andrés Segovia (1893–1987), aikamme huomattavin kitaristi. Segovia konserttoi noin 75 vuoden ajan!

Suosituin viihdemusiikkisoitin

Kitara aloitti uransa viihdemusiikkisoittimena nro 1 suunnilleen 1800-luvun puolivälissä. Herätys-, työväen- ja raittiusliikkeet ottivat käyttöön yksinkertaisen, helposti käsiteltävän ja hinnoiltaan edullisen soittimen säestämään laulujaan.

Siirtolaiset veivät sekä kitaran että laulut mukanaan Yhdysvaltoihin. Siellä kitaralla oli pian tärkeä tehtävä country and western -musiikissa ja sen string bandeissa, jotka myös soittivat bluegrassia. Country-musiikkia, valkoisten kansanmusiikkia, varten syntyi sitten jumbokitara, jossa oli suurempi koppa kuin tavallisessa kitarassa ja usein 12 kieltä. Steel guitar oli erityinen kitaratyyppe, jossa oli tälle musiikinlajille leimaa-antava tehokeino, Bottleneck. Nopean, ulovan äänen sai syntymään panemalla oikean käden johonkin sormeen katkaistun pullonkaulan (nykyisin teräsputken). Tällöin kieli ei vaimennu kokonaan kun sormeä siirretään oteleudalla.

Toinen soittamistapa on picking. Old time- ja hillbilly-musiikissa sekä mountain-musiikissa ja bluegrassissa se on ehkä tyypillisin tapa käsitellä kitaraa (ja banjoa). Picking tarkoittaa, että sävelmä "poimitaan" esiin yhdellä sormella, samalla kun muut sormet toisilla kielillä soittavat rytmin ja soinnut.

Jazzin alalla kitara pian syrjäytti **banjon**, varsinkin sen jälkeen kun **orkesterikitaraan** oli toden teolla kiinnitetty huomiota 1920-luvulla. Tästä puoliakustisesta, voimakasäänisestä sähkökitarasta, joka mahdollisti rytmisen akordisoiton ja taituruutta vaativan plektrasoiton, tuli rytmiryhmän tärkeä jäsen.

Sähkökitara – rockin soitin

Rockmusiikin alalla **sähkökitara** on ehdottomasti tärkein soitin. Siinä teraskielten värahtelyt muunnetaan sähkösykäyksiksi, minkä jälkeen ääntä voidaan muokata eri tavoin, ennen kuin se menee vahvistimien kautta kaiuttimiin. Kaikki ne tehokeinot, jotka voidaan saada aikaan sähkökitaran runsaan laitevarustuksen avulla – wah-wah, fuzz, delay (antaa kaikuvaihteluita), chorus, phaser jne. – ovat entisestään vahvistaneet tämän soittimen johtosamaa rockmusiikin alalla.

Akustinen kitara on sekä aito klassinen konserttisoitin että kätevä säestyssoitin esim. lauluille. Erilaista musiikkia varten on sitten kehitetty omia soittimuotoja.

